

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prednesené 20. júla 2017¹

Vec C-256/16

**Deichmann SE
proti
Hauptzollamt Duisburg**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Finanzgericht Düsseldorf (Finančný súd Düsseldorf, Nemecko)]

„Prejudiciálne konanie – Dumping – Žiadosť o vrátenie dovozného cla zaplateného na základe nariadenia, ktoré bolo vyhlásené za neplatné – Vykonávacie nariadenie (EÚ) 2016/223 – Nariadenie vydané na vykonanie rozsudku Všeobecného súdu – Platnosť“

1. Spor, na základe ktorého bol podaný prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, sa týka následkov zrušenia nariadenia, ktorým bolo uložené antidumpingové clo. Súdny dvor má pri zodpovedaní otázok vnútroštátneho súdu príležitosť spresniť svoju judikatúru týkajúcu sa dosahu rozsudkov, ktorými sa zrušujú akty inštitúcií Únie.
2. V prejednávanej veci vznikajú pochybnosti, ktoré sú predmetom prejudiciálnej otázky týkajúcej sa platnosti vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2016/223², ktorým Komisia začala postup potrebný na nápravu nezákonností, ktoré Súdny dvor konštatoval v predchádzajúcom rozsudku³, ktorým vyhlásil určité antidumpingové nariadenia za neplatné.
3. Tieto nariadenia, ktoré boli neskôr zrušené, slúžili ako základ na vyrubenie antidumpingového cla spoločnosti Deichmann SE⁴, ktorá dovážala do Európskej únie obuv s pôvodom v Číne a vo Vietname a ktorá na základe zrušenia uvedených nariadení požiadala o vrátenie súm, ktoré zaplatila.
4. Vnútroštátny súd sa pýta Súdneho dvora, či je vykonávacie nariadenie 2016/223 platné, lebo ak nie je platné, spoločnosti Deichmann treba vrátiť clo, ktoré zaplatila.
5. Predmetom sporu je na jednej strane právomoc inštitúcií Únie obnoviť konanie, na konci ktorého možno uložiť antidumpingové clo namiesto antidumpingového cla, ktoré bolo zrušené, a na druhej strane právo jednotlivcov na zachovanie vzniknutého stavu, ako aj na účinnú ochranu ich právneho postavenia.

¹ Jazyk prednesu: španielčina.

² Vykonávacie nariadenie Komisie zo 17. februára 2016, ktorým sa stanovuje postup na posudzovanie určitých žiadostí o trhovohospodárske zaobchádzanie a individuálne zaobchádzanie zo strany vyvážajúcich výrobcov z Číny a Vietnamu a vykonávanie rozsudku Súdneho dvora v spojených veciach C-659/13 a C-34/14 (Ú. v. EÚ L 41, 2016, s. 3).

³ Súdny dvor rozsudkom zo 4. februára 2016, C & J Clark International a Puma (C-659/13 a C-34/14, EU:C:2016:74), vyhlásil nariadenie (ES) č. 1472/2006 a vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 1294/2009 za neplatné.

⁴ Ďalej len „Deichmann“.

I. Právny rámec

A. Zmluva o fungovaní Európskej únie

6. Podľa článku 263 ZFEÚ:

„...“

Akákoľvek fyzická alebo právnická osoba môže za podmienok ustanovených v prvom a druhom odseku podať žalobu proti aktom, ktoré sú jej určené alebo ktoré sa jej priamo a osobne týkajú, ako aj voči regulačným aktom, ktoré sa jej priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia.

...

Súdne konanie uvedené v tomto článku sa začne do dvoch mesiacov od zverejnenia daného opatrenia, alebo jeho oznámenia žalobcovi, alebo ak toto chýba, odo dňa, keď sa o ňom žalobca dozvedel.“

7. V zmysle článku 266 ZFEÚ:

„Inštitúcia, orgán alebo úrad alebo agentúra, ktorej akt bol vyhlásený za neplatný alebo ktorej nečinnosť bola vyhlásená za odporujúcu zmluvám, je povinná urobiť nevyhnutné opatrenia, aby vyhovela rozsudku Súdneho dvora Európskej únie.

...“

B. Nariadenie (EHS) č. 2913/92⁵

8. V článku 221 sa uvádza:

„...“

3. Oznámenie dlžníkovi sa neuskutoční po ukončení obdobia troch rokov od dátumu, keď sa nadobudol [vznikol – *neoficiálny preklad*] colný dlh. Toto obdobie sa predlžuje od času [neplynie od okamihu – *neoficiálny preklad*], keď sa podá odvolanie v zmysle článku 243[,] na obdobie [počas dĺžky trvania – *neoficiálny preklad*] odvolacieho konania.[⁶]

...“

9. Článok 236 znie:

„1. Dovozné alebo vývozné clo bude vrátené ak sa zistí, že v čase, kedy bolo zaplatené, nebola suma tohto cla dlžná na základe právnych predpisov, alebo že bola zapísaná do účtovnej evidencie v rozpore s článkom 220 [ods.] 2.

...

2. Dovozné alebo vývozné clo bude vrátené alebo odpustené na základe žiadosti podanej príslušnému colnému úradu v lehote 3 rokov odo dňa, kedy bola suma tohto cla oznámená dlžníkovi.

⁵ Nariadenie Rady z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, 1992, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307; ďalej len „colný kódex“).

⁶ V znení zmenenom a doplnenom nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2700/2000 zo 16. novembra 2000 (Ú. v. ES L 311, 2000, s. 17; Mim. vyd. 02/010, s. 239).

...

C. Nariadenie (ES) č. 1225/2009⁷

10. Článok 10 („Retroaktivita“) stanovuje:

„1. Dočasné opatrenia a konečné antidumpingové clo sa použijú len na výrobky, ktoré vstupujú do voľného obehu po období, kedy nadobudne účinnosť rozhodnutie prijaté podľa článkov 7 ods. 1 alebo 9 ods. 4, okrem výnimiek, ktoré sú ustanovené v tomto nariadení.

...

11. V článku 14 („Všeobecné ustanovenia“) je uvedené:

„1. Dočasné alebo konečné antidumpingové clo sa uloží nariadením a je vybrané členskými štátmi v stanovenej forme, sadzbe a podľa ostatných kritérií špecifikovaných v nariadení, ktoré upravuje uloženie tohto cla. Toto clo sa vyberá nezávisle od colných poplatkov a iných daní, ktoré sú zvyčajne ukladané pri dovozoch. Žiaden výrobok súčasne nepodlieha antidumpingovým aj vyrovnávaciemu clu, ktoré má riešiť tú istú situáciu spôsobenú dumpingom alebo subvencovaním vývozu.

...

12. Článok 23 („Zrušenie“) stanovuje:

„Nariadenie (ES) č. 384/96 sa zrušuje.

Zrušenie nariadenia (ES) č. 384/96 však nemá dopad na platnosť konaní, ktoré sa začali podľa uvedeného nariadenia.

Odkazy na zrušené nariadenie sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe II.“

II. Skutkový stav

13. Hauptzollamt Duisburg (Hlavný colný úrad Duisburg, Nemecko) na základe nariadenia (ES) č. 1472/2006⁸ a vykonávacieho nariadenia (EÚ) č. 1294/2009⁹ vyrubil spoločnosti Deichmann 10. mája 2010 antidumpingové clo vo výške 11 181,92 eura.

14. Uvedené clo bolo vyrubené za šesť dovozov obuvi s pôvodom v Čínskej ľudovej republike a vo Vietname, pre ktoré spoločnosť Deichmann v apríli 2010 podala colné vyhlásenie na prepustenie tovaru do voľného obehu.

⁷ Nariadenie Rady z 30. novembra 2009 o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskeho spoločenstva (Ú. v. EÚ L 343, 2009, s. 51; ďalej len „základné antidumpingové nariadenie z roku 2009“).

⁸ Nariadenie Rady z 5. októbra 2006, ktorým sa ukladá konečné antidumpingové clo a s konečnou platnosťou sa vyberá dočasné clo uložené na dovoz určitej obuvi so zvrškom z usne s pôvodom v Čínskej ľudovej republike a vo Vietname (Ú. v. EÚ L 275, 2006, s. 1).

⁹ Vykonávacie nariadenie Rady z 22. decembra 2009, ktorým sa ukladá konečné antidumpingové clo na dovoz určitej obuvi so zvrškom z usne s pôvodom vo Vietname a v Čínskej ľudovej republike, rozšírené na dovoz určitej obuvi so zvrškom z usne zasielanej z OAO Macao, ktorá má, alebo nemá deklarovaný pôvod v OAO Macao, na základe preskúmania pred uplynutím platnosti v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 384/96 (Ú. v. EÚ L 352, 2009, s. 1).

15. Dodávateľom a výrobcom obuvi dovezenej z Číny bola spoločnosť Chengdu Sunshine Shoes Co. Ltd. a dodávateľom a výrobcom obuvi dovezenej z Vietnamu bola spoločnosť Tripos Enterprises Inc. Obe spoločnosti podali v júli 2005 žiadosť o trhovohospodárske zaobchádzanie (ďalej len „THZ“) v súlade s článkom 2 ods. 7 písm. b) a c) nariadenia (ES) č. 384/96¹⁰, pričom predložili príslušné doklady.

16. Súdny dvor rozsudkami Zhejiang Aokang Shoes Co. Ltd a Brosmann Footwear¹¹ zrušil nariadenie č. 1472/2006.

17. Spoločnosť Deichmann – ktorá sa odvolávala osobitne na rozsudok Brosmann¹² – podala 12. júna 2012 na Hauptzollamt Duisburg žiadosť o vrátenie antidumpingového cla, ktoré jej bolo vyrubené, pričom táto žiadosť bola 15. novembra 2013 zamietnutá.

18. Súdny dvor následne vydal rozsudok C & J Clark International a Puma¹³, ktorým vyhlásil nariadenie č. 1472/2006 a vykonávacie nariadenie č. 1294/2009 za neplatné¹⁴.

19. Na vykonanie uvedeného rozsudku prijala Komisia vykonávacie nariadenie 2016/223, ktorým začala postup na vykonanie individuálneho posúdenia žiadostí o THZ a IZ, ktoré boli podané. Komisia tým chcela nahradiť akty, ktoré boli zrušené, novými aktmi, ktoré nebudú poznačené nezákonnosťami, ktoré konštatoval Súdny dvor, pričom obnovila konanie v okamihu, keď došlo k týmto nezákonnostiam.

20. Komisia zároveň považovala za vhodné nariadiť vnútroštátnym colným orgánom, aby nevracali clo, kým nedokončí tento postup.

21. Komisia tiež rozhodla, že z dôvodov efektívneho využívania zdrojov nevezme do úvahy všetky žiadosti o THZ a IZ, ale len tie, ktoré sa týkajú vývozcov, ktorí dodali obuv niektorému z dovozcov, ak tento dovozca požiadal o vrátenie cla zaplateného bez právneho dôvodu na základe zrušenia nariadení, ktorými bolo zavedené antidumpingové clo. Na tento účel nariadila vnútroštátnym colným orgánom, aby jej na určenie týchto prípadov poskytli uvedené žiadosti a podporné dokumenty.

22. Spoločnosť Deichmann v konaní na vnútroštátnom súde uviedla, že vykonávacie nariadenie 2016/223 je neplatné, lebo článok 14 ods. 1 základného antidumpingového nariadenia z roku 1996 neoprávňuje Komisiu, aby vnútroštátnym colným orgánom alebo dovozcom, ktorí podali žiadosť o vrátenie cla, ukladala dodatočné povinnosti.

23. Táto spoločnosť tiež uviedla, že došlo k porušeniu článku 266 ZFEÚ, keďže Komisia posudzovala len vyvážajúcich výrobcov, ktorí požiadali o THZ alebo IZ, a že rozhodnutie nebolo prijaté v lehote stanovenej v článku 2 ods. 7 písm. c) základného antidumpingového nariadenia z roku 1996. Navyše bol porušený článok 266 ZFEÚ, lebo Komisia začala samostatné preskúmovacie konanie, keď antidumpingové opatrenie už stratilo účinnosť.

10 Nariadenie Rady z 22. decembra 1995 o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 56, 1996, s. 1; Mim. vyd. 11/010, s. 45), zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 905/98 z 27. apríla 1998 (Ú. v. ES L 128, 1998, s. 18; Mim. vyd. 11/010, s. 111) a nariadením Rady (ES) č. 2238/2000 z 9. októbra 2000 (Ú. v. ES L 257, 2000, s. 2; Mim. vyd. 11/010, s. 116) (ďalej len „základné antidumpingové nariadenie z roku 1996“).

11 Rozsudky z 2. februára 2012, Brosmann Footwear (HK) a i./Rada (C-249/10 P, EU:C:2012:53), a z 15. novembra 2012, Zhejiang Aokang Shoes/Rada (C-247/10 P, neuvverejnený, EU:C:2012:710). Ďalej v týchto návrhoch budem pri odkazoch na tieto rozsudky uvádzať len rozsudok Brosmann.

12 Tamže.

13 Rozsudok zo 4. februára 2016 (C-659/13 a C-34/14, EU:C:2016:74).

14 Tieto nariadenia boli zrušené z dôvodu, že Európska komisia nepreskúmala žiadosti o trhovohospodárske zaobchádzanie a individuálne zaobchádzanie (ďalej len „IZ“), ktoré podali vyvážajúci výrobcovia z Číny a z Vietnamu, ktorí neboli zaradení do vzorky, v rozpore s požiadavkami stanovenými v článku 2 ods. 7 písm. b) a v článku 9 ods. 5 nariadenia č. 384/96.

24. Finanzgericht Düsseldorf (Finančný súd Düsseldorf) má pochybnosti o platnosti vykonávacieho nariadenia 2016/223. Prvý súbor dôvodov sa z formálneho hľadiska týka právneho základu na prijatie tohto nariadenia, ktorý si vybrala Komisia:

- na základe článku 23 druhého odseku základného antidumpingového nariadenia z roku 2009 sa vnútroštátny súd domnieva, že sa uplatní základné antidumpingové nariadenie z roku 1996, a nie prvé uvedené nariadenie, v dôsledku čoho by právomoc schváliť vykonávacie nariadenie 2016/223 neprináležala Komisii, ale Rade,
- z článku 14 základného antidumpingového nariadenia z roku 1996 nemožno vyvodíť nijaké splnomocnenie na prijatie nariadenia, ktorým by sa pripravilo opätovné uloženie antidumpingového cla.

25. Predmetom druhého súboru dôvodov je otázka, či na základe vykonávacieho nariadenia 2016/223 možno vnútroštátnym colným orgánom nariadiť, aby nerozhodli o žiadostiach o vrátenie antidumpingového cla, kým Komisia nerozhodne o žiadostiach o THZ a IZ. Podľa článku 236 ods. 1 colného kódexu je rozhodujúce len to, či v čase, keď bolo dovozné clo zaplatené, jeho suma bola skutočne dlžná, čo musia posúdiť colné orgány. Komisia tým, že zasiahla do tohto rozhodovacieho procesu, porušila článok 5 ZEÚ.

26. V treťom rade vnútroštátny súd uvádza viaceré úvahy súvisiace s článkom 266 ZFEÚ a s právomocami Komisie nahradiť akty, ktoré boli zrušené, inými aktmi, v ktorých odstráni nezákonnosť, ktorú zistil Súdny dvor. Vytýka Komisii, že chce priznať antidumpingovému clu spätnú účinnosť od okamihu prijatia nariadení, ktoré boli zrušené, hoci antidumpingové opatrenie stratilo účinnosť 31. marca 2011.

27. Článok 10 základného antidumpingového nariadenia z roku 1996 nedovoľuje opätovné uloženie antidumpingového cla. Okrem toho z dôvodu právnej istoty nie je možno dodatočné vyberanie cla, ktoré článok 221 ods. 3 prvé veta colného kódexu zakazuje.

28. Vnútroštátny súd napokon uvádza praktické dôvody spojené s uplynutím času (ktoré podľa jeho názoru bránia uloženiu nového antidumpingového cla) a ťažkosti vývozcu pri predkladaní dokladov a poskytovaní informácií po uplynutí tohto času, čo môže ohroziť právo na obranu. Má pochybnosti o tom, či postup, ktorý si zvolila Komisia, nepredstavuje zneužitie jej právomocí, a poukazuje na iné alternatívy, ktoré mohli byť podľa jeho názoru vhodnejšie.

29. Na základe uvedených dôvodov Finanzgericht Düsseldorf (Finančný súd Düsseldorf) kladie Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku v tomto znení:

„Je platné vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2016/223 zo 17. februára 2016, ktorým sa stanovuje postup na posudzovanie určitých žiadostí o trhovohospodárske zaobchádzanie a individuálne zaobchádzanie zo strany vyvážajúcich výrobcov z Číny a Vietnamu a vykonávanie rozsudku Súdneho dvora v spojených veciach C-659/13 a C-34/14?“

III. Konanie pred Súdnym dvorom

30. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol doručený do kancelárie Súdneho dvora 9. mája 2016.

31. Písomné pripomienky predložila spoločnosť Deichmann a Európska komisia, ktoré sa zúčastnili na pojednávaní konanom 11. mája 2017.

IV. Zhrnutie pripomienok účastníkov konania

A. O prípustnosti prejudiciálnej otázky

32. Podľa Komisie treba prejudiciálnu otázku vyhlásiť za neprípustnú vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej osoba, ktorá určite mohla podať priamu žalobu proti aktu Únie a nechala uplynúť záväznú lehotu stanovenú v článku 263 ZFEÚ, nemôže spochybniť zákonnosť tohto aktu na vnútroštátnych súdoch.

33. Komisia sa domnieva, že spoločnosť Deichmann v tomto prípade bola oprávnená domáhať sa zrušenia sporného nariadenia na Všeobecnom súde, keďže toto nariadenie sa jej priamo týkalo a nevyžadovalo vykonávacie opatrenia v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. Keďže táto spoločnosť nepodala žalobu v príslušnej lehote, nemôže sa domáhať zrušenia uvedeného nariadenia na vnútroštátnom súde. Je nepodstatné, že toto nariadenie bolo schválené po tom, čo spoločnosť Deichmann podala žalobu na vnútroštátnom súde.

34. Spoločnosť Deichmann na pojednávaní vyjadrila nesúhlas s týmito námietkami, lebo sa domnieva, že nebola aktívne legitimovaná na podanie priamej žaloby proti uvedenému nariadeniu, keďže sa jej priamo netýkalo. Tento predpis navyše vyžadoval vykonávacie opatrenia, a to tak na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni Únie.

B. O veci samej

35. Spoločnosť Deichmann, ktorá sa odvoláva na článok 5 ZEÚ, tvrdí, že došlo k porušeniu systému rozdelenia právomocí stanoveného v Zmluve o FEÚ. Domnieva sa, že vzhľadom na to, že predpisy, ktoré Súdny dvor vyhlásil za neplatné, boli schválené počas účinnosti základného antidumpingového nariadenia z roku 1996, uplatní sa toto nariadenie. Článok 23 základného antidumpingového nariadenia z roku 2009 v skutočnosti stanovuje prechodný režim, ktorý podporuje uvedený záver. Podľa jej názoru z toho vyplýva, že v súlade s článkom 9 ods. 4 základného antidumpingového nariadenia z roku 1996 právomoc neprináležala Komisii, ale Rade.

36. Spoločnosť Deichmann upriamuje pozornosť na článok 14 základného antidumpingového nariadenia z roku 2009, ktorý je výslovne spomenutý vo vykonávacom nariadení 2016/223, s cieľom vyvrátiť tvrdenie, že uvedený článok dovoľuje vydať nariadenie na vykonanie rozsudku.

37. Ak by sa uplatnil uvedený článok 14, jeho odsek 1 dovoľuje inštitúciám Únie uložiť len dočasné alebo konečné antidumpingové clo, ktoré členské štáty vyberú za podmienok vymedzených základným antidumpingovým nariadením z roku 2009. Sporným nariadením sa neukladá antidumpingové clo ani sa ním nestanovujú kritériá jeho výberu, ale sa ním len upravuje vrátenie už zaplateného antidumpingového cla (uvedené v článku 236 colného kódexu), čo patrí do pôsobnosti členských štátov.

38. Spoločnosť Deichmann sa domnieva, že sporné nariadenie nemá oporu ani v článku 266 ZFEÚ. Poukazuje na tvrdenia uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania a na základe nich uvádza, že vykonávací akt nemôže byť poznačený rovnakými nezákonnosťami ako akt, ktorý bol zrušený. V tomto prípade vykonávacie nariadenie 2016/223 – v rozpore s rozsudkom C & J Clark International a Puma¹⁵ – stanovuje, že sa preskúma len obmedzený počet žiadostí o THZ a IZ, a preto je poznačené rovnakou nezákonnosťou, aká bola konštatovaná uvedeným rozsudkom.

¹⁵ Rozsudok zo 4. februára 2016 (C-659/13 a C-34/14, EU:C:2016:74).

39. Uvedená spoločnosť tvrdí, že možnosť obnoviť antidumpingové konanie je obmedzená na prípady, v ktorých konanie ešte nebolo ukončené, teda keď ešte neuplynula lehota na jeho uskutočnenie. Keďže táto lehota v tomto prípade uplynula 31. marca 2011, konanie sa nemohlo obnoviť bez porušenia zásad zákazu retroaktivity a právnej istoty (článok 10 základného antidumpingového nariadenia z roku 1996 a základného antidumpingového nariadenia z roku 2009), ako aj pravidla premlčania uvedeného v článku 221 ods. 3 colného kódexu.

40. Spoločnosť Deichmann na základe článku 236 colného kódexu tvrdí, že o žiadostiach o vrátenie cla zaplateného bez právneho dôvodu treba rozhodnúť čo najrýchlejšie. Tento článok naopak vôbec nesplnomocňuje Komisiu, aby stanovila obdobie, počas ktorého toto clo nemožno vrátiť.

41. Komisia postupovala v rozpore so zásadou proporcionality, lebo tým, že pozastavila uplatňovanie článku 236 colného kódexu, a tak odložila vrátenie antidumpingového cla, nekonala v medziach stanovených rozsudkom C & J Clark International a Puma¹⁶. Okrem toho prijaté opatrenie nie je najmenej obmedzujúcim možným opatrením, lebo podmieňuje vrátenie cla európskym dovozcom preskúmaním žiadostí o THZ a IZ, ktoré podali čínski vývozcovia. Títo vývozcovia však nie sú schopní spolupracovať primeraným spôsobom, keďže podali uvedené žiadosti pred viac ako desiatimi rokmi a v súčasnosti nemajú záujem na rozhodnutí o týchto žiadostiach, lebo toto rozhodnutie nemá vplyv na ich práva.

42. Spoločnosť Deichmann sa napokon odvoláva na analogické uplatnenie článku 54 Charty základných práv Európskej únie a tvrdí, že Komisia zneužila svoju právomoc.

43. Podľa Komisie sa uplatní základné antidumpingové nariadenie z roku 2009, a nie základné antidumpingové nariadenie z roku 1996. Uznáva, že existujú jazykové rozdiely medzi jednotlivými verziami, ale podľa jej názoru ich treba vyriešiť v prospech účinnosti základného antidumpingového nariadenia z roku 2009, keďže toto nariadenie má slúžiť ako kodifikačný predpis.

44. Komisia obhajuje výber článku 14 základného antidumpingového nariadenia z roku 2009 ako právneho základu sporného nariadenia, lebo sa domnieva, že antidumpingové clo nie je dovozným clom, ktoré má za následok vznik colného dlhu. Ide o špecifické opatrenie, na ktoré sa právne predpisy Únie neuplatňujú automaticky, ale len v rozsahu, v akom tak Rada a Komisia rozhodnú v konkrétnom prípade pri schvaľovaní nariadenia, ktorým sa ukladá antidumpingové clo.

45. Komisia tvrdí, že Rada v tomto prípade rozhodla, že colný kódex sa uplatní na výber antidumpingového cla uloženého konečným nariadením a vykonávacím nariadením. Podľa Komisie však nič nebráni tomu, aby sa článok 14 v prípade potreby použil opačne na vylúčenie uplatnenia colného kódexu, a teda aj právomoci vnútroštátnych orgánov, ktorá je v ňom stanovená.

46. Pokiaľ ide o príkazy adresované vnútroštátnym orgánom (aby prerušili postup vrátenia cla a poskytli určité informácie), Komisia sa domnieva, že sú platné. Hoci spôsobujú neuplatnenie článku 236 colného kódexu, sú založené na právomoci Komisie, ktorú jej priznáva článok 14 ods. 1 základného antidumpingového nariadenia z roku 2009, určiť nielen formu a sadzbu tohto cla, ale aj „ostatné kritériá“, ktoré musia členské štáty použiť pri jeho výbere.

¹⁶ Tamže.

47. Komisia sa domnieva, že uvedené príkazy sú primerané, keďže rozsudok C & J Clark Internacional a Puma¹⁷ neovplyvnil existenciu dlhu ako takú, ale len sadzbu, ktorá sa má použiť pri určení jeho výšky. Za týchto okolností by prípadné vrátenie nemalo vplyv na celý dlh, ktorý už bol zaplatený, ale len na dlh, ktorý by vyplynul z uplatnenia colných sadzieb po preskúmaní každej žiadosti o priznanie THZ alebo IZ. Je opodstatnené, aby Komisia uskutočnila toto preskúmanie pred tým, ako vnútroštátne orgány vrátia clo.

48. Komisia tvrdí, že článok 266 ZFEÚ nebráni obnove konania. Judikatúra Súdneho dvora dovoľuje nariadiť obnovu konania po zrušení alebo konštatovaní neplatnosti aktu Únie aj v prípade, ak neexistuje osobitný právny základ.¹⁸ Okrem toho nebola porušená (trojročná) premlčacia lehota stanovená v článku 221 ods. 3 colného kódexu, lebo jej plynutie bolo pozastavené a v každom prípade ju možno obísť uplatnením článku 14 ods. 1 základného antidumpingového nariadenia z roku 2009.

49. Uvedená obnova konania podľa Komisie nemala spätný účinok, lebo pokiaľ neboli preskúmané žiadosti o THZ a IZ, malo sa vychádzať z toho, že dlh dovozcov, ako je spoločnosť Deichmann, nebol stanovený s konečnou platnosťou. Aj keby sa pripustil tento spätný účinok, bol by prípustný, pokiaľ by nedošlo k porušeniu legitímnej dôvery dotknutých osôb.¹⁹ Dovozca ako spoločnosť Deichmann sa nemôže dovolávať ochrany legitímnej dôvery, ak Komisia neukončila konanie konečným aktom.

V. Posúdenie

A. Prípustnosť prejudiciálnej otázky

50. Podľa judikatúry Súdneho dvora²⁰ je prejudiciálna otázka za okolností, ktoré uvádza Komisia, neprípustná len vtedy, ak sú splnené dve podmienky: i) ide o fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá určite mohla podať priamu žalobu a nechala uplynúť záväznú lehotu stanovenú v článku 263 ZFEÚ, a ii) ustanovenie, ktorého zákonnosť sa spochybňuje, nevyžaduje vykonávacie opatrenia v zmysle štvrtého odseku tohto článku.

51. Bolo by možné polemizovať o tom, či sa vykonávacie nariadenie 2016/223 vzhľadom na znenie jeho článku 1 ods. 1 priamo týkalo spoločnosti Deichmann. Hoci je toto nariadenie určené vnútroštátnym colným orgánom, mohlo by priamo ovplyvniť právne postavenie subjektov, ktoré – tak ako spoločnosť Deichmann – požiadali o vrátenie antidumpingového cla na základe článku 236 colného kódexu. Vykonávacie nariadenie 2016/223 im bezprostredne bránilo v dosiahnutí vrátenia vybratého cla (článok 1 ods. 2 a 3).

52. Domnievam sa však, že nie je potrebné rozhodnúť o aktívnej legitimácii spoločnosti Deichmann, keďže už zo znenia článku 1 ods. 2 vykonávacieho nariadenia 2016/223 vyplýva, že toto nariadenie vyžadovalo vykonávacie opatrenia. Príslušné clo možno opätovne uložiť až po overení a preskúmaní žiadostí o THZ a IZ, ktoré podali vyvážajúci výrobcovia, a to prostredníctvom (nového) nariadenia.

¹⁷ Rozsudok zo 4. februára 2016, C & J Clark Internacional a Puma (C-659/13 a C-34/14, EU:C:2016:74).

¹⁸ Rozsudky z 3. októbra 2000, Industrie des poudres sphériques/Rada (C-458/98 P, EU:C:2000:531, body 82 a 94), a z 28. januára 2016, CM Eurologistik a GLS (C-283/14 a C-284/14, EU:C:2016:57, bod 52).

¹⁹ Rozsudok z 9. januára 1990, SAFA (C-337/88, EU:C:1990:1, bod 13).

²⁰ Pozri napríklad rozsudky zo 14. marca 2017, A a i. (C-158/14, EU:C:2017:202, body 67 až 70), a z 5. marca 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português (C-667/13, EU:C:2015:151, body 28 až 30).

53. Inak povedané, vykonávacie nariadenie 2016/223 v skutočnosti predchádzalo neskorším vykonávacím nariadeniam, v ktorých sa museli posúdiť jednotlivé žiadosti o THZ a IZ, ktoré podali vyvážajúci výrobcovia.²¹ Keďže uvedené nariadenie vyžadovalo vykonávacie opatrenia v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, nie sú splnené podmienky na to, aby sa prejudiciálna otázka považovala za neprípustnú.

54. Treba dodať, že vykonávacie nariadenie 2016/223 bolo schválené až po podaní žaloby spoločnosti Deichmann.²² Práve v priebehu konania týkajúceho sa jej nároku na vrátenie cla sa objavili pochybnosti, na základe ktorých vnútroštátny súd podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Spoločnosť Deichmann teda mohla opodstatnene predpokladať, že vzhľadom na fázu, v ktorej sa v okamihu uverejnenia uvedeného nariadenia nachádzalo konanie o jej žalobe, nemusela napadnúť toto nariadenie žalobou na Všeobecnom súde.

55. Námietku neprípustnosti, ktorú vzniesla Komisia, teda treba zamietnuť.

B. O veci samej

56. Pre správne pochopenie sporných problémov stručne pripomeniem okolnosti podania žiadosti spoločnosti Deichmann o vrátenie antidumpingového cla.

57. Súdny dvor viacerými rozsudkami²³ vyhlásil nariadenie č. 1472/2006 a vykonávacie nariadenie č. 1294/2009 za neplatné, lebo Komisia individuálne nepreskúmala každú zo žiadostí vývozcov o THZ a IZ. Namiesto toho Komisia vytvorila vzorku, ktorú uplatnila na všetky prípady, a na základe toho stanovila splatné antidumpingové clo.

58. Pokiaľ ide konkrétne o prejednávajúcu vec, Komisia po vydaní rozsudku C & J Clark International a Puma²⁴ vytvorila postup na overenie podania žiadostí o THZ a IZ vyvážajúcimi výrobcami, ktorí neboli zaradení do vzorky, a v prípade, ak také žiadosti boli podané, na ich posúdenie prostredníctvom vykonávacieho nariadenia, ktorým sa prípadne opätovne zavedie príslušné clo.

59. Vykonávacie nariadenie 2016/223, ktorého platnosť je predmetom otázky vnútroštátneho súdu, predstavuje prvý krok v tomto procese. Ide o predpis, ktorý sa vyznačuje stručnosťou a skladá sa z dvoch článkov (v druhom z nich je uvedený len dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia).

60. Článok 1 je určený vnútroštátnym colným orgánom, ktorým bola doručená žiadosť o vrátenie – ak vyvážajúci výrobca nezaradený do vzorky požiadal o THZ alebo IZ –, pričom im ukladá povinnosť postúpiť túto žiadosť Komisii.²⁵ Vnútroštátne colné orgány nemôžu rozhodnúť o uvedenej žiadosti (a preto musia prerušiť postup vrátenia cla), kým Komisia neuverejní vykonávacie nariadenie, ktorým sa opätovne zavádza antidumpingové clo.

21 Súdny dvor skutočne prejednáva dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania týkajúce sa vykonávacích nariadení, ktorými bol zavŕšený uvedený postup [vykonávacie nariadenia (EÚ) 2016/1395 a 2016/2257]. Ide o veci C-612/16, C & J Clark International, a C-631/16, X BV/Inspecteur van de Belastingdienst/Douane kantoor Rotterdam Rijnmond. Konania v oboch veciach sú prerušené až do vydania rozhodnutia v tomto konaní. Okrem vyššie uvedených nariadení boli vydané vykonávacie nariadenia (EÚ) 2016/1647 a 2016/1731.

22 Žiadosť o vrátenie cla bola podaná 12. júna 2012 a vykonávacie nariadenie (EÚ) 2016/223 bolo uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie 18. februára 2016.

23 Rozsudky z 15. novembra 2012, Zhejiang Aokang Shoes/Rada (C-247/10 P, neuverejnený, EU:C:2012:710); z 2. februára 2012, Brosmann Footwear (HK) a i./Rada (C-249/10 P, EU:C:2012:53), a zo 4. februára 2016, C & J Clark International a Puma (C-659/13 a C-34/14, EU:C:2016:74).

24 Rozsudok zo 4. februára 2016 (C-659/13 a C-34/14, EU:C:2016:74).

25 Účelom predloženia tejto žiadosti je určiť vyvážajúcich výrobcov, ktorých žiadosti o THZ a IZ treba posúdiť, lebo súvisia so žiadosťami dovozcov o vrátenie cla.

61. Keďže skúmanie platnosti aktu Únie v rámci prejudiciálneho konania má byť obmedzené na dôvody, ktoré uviedol vnútroštátny súd, a nemá sa rozširovať na iné dôvody²⁶, v nasledujúcich oddieloch preskúmam pochybnosti vnútroštátneho súdu vyjadrené v jeho rozhodnutí o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktoré sa vzťahujú na: i) právny základ, z ktorého Komisia vychádzala pri prijímaní vykonávacieho nariadenia 2016/223,²⁷ ii) právomoc Komisie obnoviť antidumpingové konanie,²⁸ iii) možnosť zabrániť priamej účinnosti článku 236 colného kódexu,²⁹ iv) dosah obnovy konania a časovú pôsobnosť nového nariadenia³⁰, ako aj v) špecifiká obnoveného konania a určenie skutočností, od ktorých závisí rozhodnutie vydané v tomto konaní³¹.

1. O právnom základe

62. V súlade s článkom 236 colného kódexu treba po zrušení nariadenia, ktorým sa ukladá antidumpingové clo, v zásade vrátiť sumy, ktoré boli na základe neho zaplatené. Ak zanikne právny základ ich výberu, tieto sumy predstavujú od okamihu, keď boli zaplatené, plnenie bez právneho dôvodu.

63. Spor vzniká preto, lebo Komisia vo vykonávacom nariadení 2016/223 stanovila určité obmedzenia uplatňovania článku 236 colného kódexu.

64. Táto vec má určité spoločné črty s vecou, ktorá bola predmetom rozsudku z 18. januára 2017, Wortmann.³² Spor v uvedenej veci bol zameraný na uplatnenie článku 241 colného kódexu, ktorý obmedzuje platenie úrokov v prípade vrátenia antidumpingového cla zaplateného bez právneho dôvodu. Teraz sa problém týka možnosti, aby Komisia stanovila odkladnú lehotu, počas ktorej vnútroštátne orgány nemajú uplatňovať článok 236 colného kódexu, kým Komisia nerozhodne o žiadostiach o THZ a IZ, ktoré boli podané. Obe veci majú spoločné to, že im predchádzali rozsudky, ktorými Súdny dvor vyhlásil nariadenie, ktorým sa zavádza antidumpingové clo, za neplatné.

65. V návrhoch, ktoré som predniesol vo veci Wortmann³³, som poukázal na mechanizmus platenia antidumpingových ciel, ktorý sa v podstate opiera o štruktúru platby ciel.³⁴ Ustanovenia colného kódexu týkajúce sa vrátenia ciel zaplatených bez právneho dôvodu súvisia so situáciami, ktoré som v uvedených návrhoch označil ako „bežné“ a ktoré sa týkajú prípadov, keď je vyčíslenie dlhu poznačené nesprávnou konkretizáciou jednotlivých zložiek colného dlhu. Prípady, v ktorých vrátenie platieb, ktoré dovozcovia nedôvodne zaplatili, vyplýva z vyhlásenia nariadenia, ktorým bolo zavedené antidumpingové clo, za neplatné, sú odlišné.

66. V prípade vyhlásenia aktov inštitúcií Únie za neplatné súdnym rozhodnutím majú tieto inštitúcie niekoľko možností v závislosti od obsahu rozsudku a rozsahu svojich vlastných právomocí.

26 Rozsudok z 28. januára 2016, CM Eurologistik a GLS (C-283/14 a C-284/14, EU:C:2016:57, bod 46).

27 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, body 13 až 24.

28 Tamže, body 19 až 32.

29 Tamže, body 25 až 30.

30 Tamže, body 31 až 37.

31 Tamže, body 38 až 42.

32 C-365/15, EU:C:2017:19.

33 Návrhy, ktoré som predniesol vo veci Wortmann (C-365/15, EU:C:2016:663, bod 43).

34 V nariadení č. 1472/2006 boli stanovené ako percentuálna časť sadzby cla. Pred ich vyrubením bolo potrebné uplatniť na colnú hodnotu príslušnú sadzbu na určenie cla. Následne sa k tomuto clu pripočítala percentuálna sadzba pripadajúca na antidumpingové clo (článok 1 ods. 3 nariadenia č. 1472/2006).

67. Najprv musia overiť, či sa rozsudkom konštatuje neplatnosť aktu, ktorú nemožno odstrániť, alebo či naopak konanie alebo opomenutie inštitúcie možno napraviť. V tomto druhom prípade je inštitúcia spravidla okrem iného oprávnená zosúladiť svoj postup s právnou úpravou podľa obsahu rozsudku. Na základe tohto rozsudku teda inštitúcia môže obnoviť konanie, a to buď od začiatku, alebo od okamihu, v ktorom sa zistila konštatovaná nezákonnosť.

68. Súdny dvor sa zaoberal týmito problémami v oblasti antidumpingových cieľ v rozsudku z 28. januára 2016, CM Eurologistik a GLS,³⁵ ktorého význam pre prejednávanú vec podľa môjho názoru nemožno poprieť. Predmetom tohto rozsudku bola konkrétne otázka, či aj napriek neexistencii ustanovení v základnom antidumpingovom nariadení možno opätovne otvoriť konanie po tom, čo bolo sporné ustanovenie na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyhlásené za neplatné.

69. Súdny dvor určil, že na tieto prípady sa analogicky uplatní povinnosť, ktorú ukladá článok 266 ZFEÚ v prípade rozsudkov o zrušení: „... právnym následkom jeho rozhodnutia je *zaviazanie* príslušných inštitúcií Spoločenstva prijať opatrenia nevyhnutné na odstránenie konštatovanej protiprávnosti“. Práve na to, aby „sa splnila táto *povinnosť*, sú dotknuté inštitúcie povinné dodržať nielen výrok rozsudku o zrušení alebo neplatnosti, ale aj dôvody, o ktoré sa výrok bezpodmienečne opiera“.³⁶

70. Súdny dvor navyše v uvedenej veci zistil (a rovnako to bolo aj v prípade rozsudkov o určení neplatnosti, z ktorých vychádza prejednávaná vec) protiprávnosť, ktorá neviedla k neplatnosti celého konania. Dodal, že inštitúcie môžu „na účely prijatia aktu, ktorý nahradí predchádzajúci akt, ktorý bol zrušený alebo vyhlásený za neplatný, opätovne otvoriť konanie v štádiu, v ktorom k tejto protiprávnosti došlo“.³⁷ V tom istom zmysle uviedol, že „zrušenie aktu Únie nemá nevyhnutne vplyv na prípravné akty k danému aktu“.³⁸

71. Súdny dvor v rozsudku CM Eurologistik a GLS poznamenal, že „na to, aby inštitúcia, ktorá je autorom aktu, ktorý bol zrušený alebo vyhlásený za neplatný, mohla využiť možnosť opätovne otvoriť konanie, nie je nevyhnutné, aby bola táto možnosť výslovne stanovená v uplatniteľnej právnej úprave. Súdny dvor navyše už konštatoval, bez toho, aby sa odvolával na osobitný právny základ, že inštitúcie majú túto možnosť v dôsledku rozsudku o zrušení nariadenia, ktorým bolo zavedené antidumpingové clo (pozri v tomto zmysle rozsudok Industrie des poudres sphériques/Rada, C-458/98 P, EU:C:2000:531, body 82 a 94)“.³⁹

72. Skutočnosť, že základné nariadenie nestanovuje možnosť opätovne otvoriť konanie po tom, ako bolo antidumpingové nariadenie vyhlásené za neplatné, teda nemôže viesť k neplatnosti nariadenia vydaného na vykonanie rozsudku.⁴⁰

73. V súlade s týmito spresneniami je Komisia jednak *oprávnená* postupovať tak, aby obnovila stav, ktorý je v súlade s právnou úpravou, podľa obsahu rozsudku o určení neplatnosti a jednak je v zmysle článku 266 ZFEÚ *povinná* prispôsobiť svoj postup obsahu uvedeného rozsudku.

³⁵ C-283/14 a C-284/14, EU:C:2016:57.

³⁶ Tamže, body 48 a 49, s odkazom na rozsudok z 22. decembra 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764, bod 124 a citovanú judikaturu). Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

³⁷ Tamže, bod 51.

³⁸ Tamže, bod 50.

³⁹ Tamže, bod 52.

⁴⁰ Tamže, bod 55.

74. Konkrétne by ani nebolo nevyhnutné odvolávať sa na článok 14 základného antidumpingového nariadenia z roku 2009, ak skutočný právny základ na obnovu konania spočíva v právomoci, resp. povinnosti Komisie, ktorá – pripomínam – musí obnoviť stav, ktorý je v súlade s právnou úpravou, podľa výroku a odôvodnenia prejudiciálneho rozsudku, ktorým boli antidumpingové nariadenia vyhlásené za neplatné.

75. Domnievam sa, že na tejto judikatúre nič nemení rozsudok zo 14. júna 2016, Komisia/McBride a i.,⁴¹ vydaný za okolností, keď nariadenie, ktoré bolo základom aktu, ktorý bol vyhlásený za neplatný, bolo zrušené bez toho, aby bolo nahradené novým aktom.

76. Je pravda, že Súdny dvor v uvedenom rozsudku konštatoval, že „povinnosť konať, ktorá vyplýva z článku 266 ZFEÚ, nie je zdrojom právomoci pre Komisiu, ani jej neumožňuje opierať sa o právny základ, ktorý bol medzitým zrušený“.⁴² Uvedená vec sa však odlišovala od prejednávanej veci tým, že predpisy priznávajúce právomoc na vydanie aktu (namiesto aktu, ktorý bol vyhlásený za neplatný) už neboli súčasťou právneho poriadku Únie a inštitúcia nemohla založiť svoju právomoc konať výlučne na článku 266 ZFEÚ. V prejednávanej veci naopak právny základ nezanikol a došlo len k zmene priznania právomoci v prospech Komisie, ako vysvetlím ďalej.

77. V každom prípade sa domnievam, že odkaz na článok 14 základného antidumpingového nariadenia z roku 2009 nie je neopodstatnený. V odseku 1 tohto článku sa uvádza, že antidumpingové clo sa uloží nariadením a je vyberané členskými štátmi v stanovenej forme, sadzbe a podľa ostatných kritérií špecifikovaných v nariadení, ktoré upravuje uloženie tohto cla.

78. Tento prípad je špecifický tým, že Komisia konala v dvoch fázach. Najprv schválila vykonávacie nariadenie 2016/223, ktorým si vyžiadala od colných orgánov informácie o podaných žiadostiach o vrátenie cla a uložila im povinnosť dočasne pozastaviť uplatňovanie článku 236 colného kódexu. Následne vydala vykonávacie nariadenia, v ktorých posúdila žiadosti o THZ a IZ podané vyvážajúcimi výrobcami, ktorí neboli zaradení do pôvodnej vzorky.

79. Možno diskutovať o tom, či zmienka o „ostatných kritéri[ách]“, ktorá sa nachádza v článku 14 ods. 1 základného antidumpingového nariadenia z roku 2009, dovoľovala Komisii prijať *všetky* opatrenia schválené vo vykonávacom nariadení 2016/223. Aj keby však niektoré z nich nebolo vhodné alebo primerané, Komisia by sa z tohto dôvodu schválením uvedeného vykonávacieho nariadenia nedopustila pochybenia spôsobujúceho neplatnosť (pre neexistenciu právneho základu).

80. Opäť treba pripomenúť nedostatok, ktorý spôsobil neplatnosť nariadenia č. 1472/2006, ktorým bolo zavedené konečné antidumpingové clo na dovoz obuvi v rozpätí od 9,7 % do 16,5 %. Súdny dvor nerozhodol, že toto clo je neplatné, ale že Komisia mala preskúmať príslušné žiadosti s cieľom overiť, či aj v prípade odvolateľiek prevládali podmienky trhového hospodárstva. Až po tomto preskúmaní a overení bolo možné overiť, či sa na každého zo žiadateľov uplatní jedna sadzba (16,5 %) alebo druhá sadzba (9,7 %).

81. Obnova konania po vydaní rozsudkov o zrušení bola teda nielen koherentná, ale aj nevyhnutná, lebo mala slúžiť na posúdenie podaných žiadostí a rozhodnutie o tom, či sa v prípade niektorých z nich má uplatniť znížená sadzba (9,7 %) namiesto všeobecnej sadzby, ktorá bola na ne uplatnená (16,5 %). Právny základ na prijatie tohto konečného rozhodnutia bol skutočne rovnaký ako právny základ, ktorý bol predtým (v roku 2006) dôvodom na stanovenie konečného antidumpingového cla.

⁴¹ C-361/14 P, EU:C:2016:434.

⁴² Tamže, bod 38.

82. Vykonávacie nariadenie 2016/223 je len nástrojom, ktorého cieľom je s konečnou platnosťou určiť výšku príslušného antidumpingového cla. Toto nariadenie, ktoré je založené na kritériách efektivity, má zabrániť zbytočnému posudzovaniu žiadostí o THZ a IZ, pričom sa ním zároveň dočasne pozastavuje vrátenie súm, ktorých súlad s právnou úpravou závisí od posúdenia týchto žiadostí.

2. O právomoci Komisie

83. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa spochybňuje právomoc Komisie prijať vykonávacie nariadenie 2016/223, lebo v čase prijatia antidumpingových nariadení, ktoré Súdny dvor vyhlásil za neplatné, táto právomoc patrila Rade.⁴³

84. Súdny dvor v tej istej oblasti antidumpingových cieľ spomenul postup inštitúcií v medziach ich právomoci v rozsudku Komisia/McBride a i.⁴⁴, pričom možno poukázať na nasledujúce konštatovania, ktoré sú uvedené v tomto rozsudku:

- „dodržanie zásad upravujúcich uplatňovanie právnych predpisov v čase, ako aj požiadavky týkajúcej sa právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery vyžadujú uplatnenie hmotnoprávnej úpravy platnej v čase, keď vznikli predmetné skutočnosti, hoci táto právna úprava už neplatí v čase prijatia aktu inštitúciou Únie, a naopak ustanovenie predstavujúce právny základ aktu a oprávňujúce inštitúciu Únie prijať predmetný akt musí platiť v čase prijatia tohto aktu. Tak isto postup prijímania tohto aktu musí byť v súlade s pravidlami platnými v čase tohto prijatia“⁴⁵,
- „uvedená judikatúra[⁴⁶] povoľuje uplatnenie hmotnoprávnych pravidiel platných v čase skutkových okolností veci samej podľa procesnoprávnych pravidiel platných v čase prijatia dotknutého aktu za podmienky, že právny základ, ktorý oprávňuje inštitúciu konať, je v čase prijatia dotknutého aktu platný“⁴⁷.

85. Základné antidumpingové nariadenie z roku 1996 priznávalo Rade právomoc prijať nariadenie, ktorým sa uloží konečné antidumpingové clo (článok 9 ods. 4), a túto právomoc jej priznávalo aj základné antidumpingové nariadenie z roku 2009 (článok 9 ods. 4).

86. Uvedená právomoc však bola zmenená nariadením (EÚ) č. 37/2014⁴⁸, z ktorého okrem iného vyplýva, že táto právomoc bola priznaná Komisii. Hoci článok 3 nariadenia č. 37/2014 stanovuje súbor prípadov, v ktorých sa toto nariadenie neuplatní⁴⁹, v prejednávanej veci nejde o žiadny z nich, keďže obnovené konanie sa začalo po nadobudnutí účinnosti uvedeného nariadenia. Komisia preto bola ku dňu, keď bolo prerokované a schválené vykonávacie nariadenie 2016/223, podľa judikatúry citovanej v predchádzajúcom bode inštitúciou oprávnenou vydať akt, ktorým bola odstránená protiprávnosť.

43 V návrhu na začatie prejudiciálneho konania je článok 23 základného antidumpingového nariadenia z roku 2009 spomenutý s cieľom odôvodniť uplatnenie základného antidumpingového nariadenia z roku 1996. K preneseniu právomoci však došlo pri neskoršej novelizácii, z čoho vyplýva, že je irelevantné odvolávať sa na uvedený článok.

44 Rozsudok zo 14. júna 2016 (C-361/14 P, EU:C:2016:434).

45 Tamže, bod 40.

46 Ide o odkaz na rozsudky Všeobecného súdu z 25. októbra 2007, SP a i./Komisia (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 a T-98/03, EU:T:2007:317), a z 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal Luxembourg a i. (C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190).

47 Rozsudok zo 14. júna 2016, Komisia/McBride a i. (C-361/14 P, EU:C:2016:434, bod 45).

48 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 15. januára 2014, ktorým sa menia určité nariadenia, ktoré sa vzťahujú na spoločnú obchodnú politiku, pokiaľ ide o postupy prijímania určitých opatrení (Ú. v. EÚ L 18, 2014, s. 1), ktoré nadobudlo účinnosť tridsiatym dňom po jeho uverejnení, ku ktorému došlo 21. januára 2014.

49 Ide o „začaté postupy prijímania opatrení stanovené nariadeniami uvedenými v prílohe k tomuto nariadeniu [medzi ktorými sa nachádza nariadenie č. 1225/09], ak pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia alebo v deň nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia: a) Komisia prijala akt; b) podľa niektorého z nariadení uvedených v prílohe je potrebná konzultácia a také konzultácie sa začali; alebo c) podľa niektorého z nariadení uvedených v prílohe je potrebný návrh a Komisia prijala taký návrh“.

87. Ako som už uviedol, v prejednávanej veci nenastala skutočnosť, ktorá bola konštatovaná v rozsudku Komisia/McBride⁵⁰, ale naopak došlo k zmene v priznaní právomoci v prospech Komisie, ktorej úlohou je uplatniť príslušné hmotnoprávne pravidlá platné v čase, keď došlo k skutkovým okolnostiam, a príslušné procesnoprávne pravidlá platné v čase vydania aktu⁵¹.

3. Pozastavenie účinnosti článku 236 colného kódexu

88. Článok 236 colného kódexu neupravuje prerušenie postupov vrátenia ciel, v prípade ktorých sa konštatuje, že boli zaplatené bez právneho dôvodu. Domnievam sa však, že doslovný výklad tohto ustanovenia možno upraviť, ak ide o vrátenie, ktorého sa týka (predchádzajúci) rozsudok Súdneho dvora.

89. Praktické dôsledky vyplývajúce z vykonávacieho nariadenia 2016/223 sa týkajú jednak vnútroštátnych colných orgánov a jednak dovozcov, ktorí chcú dosiahnuť vrátenie antidumpingového cla, ktoré zaplatili.

90. Pokiaľ ide o colné orgány členských štátov (pričom nie je preukázané, že niektorý z nich napadol vykonávacie nariadenie 2016/223 z dôvodu, že zasahuje do jeho právomocí), treba mať na zreteli, že antidumpingové clo patrí k vlastným príjmom Únie.⁵² Ako som uviedol v návrhoch, ktoré som predniesol vo veci Wortmann,⁵³ „vlastné zdroje... sa spravujú podľa schémy, v ktorej správne orgány členských štátov zodpovedajú za ich vyčíslenie a výber, pričom vybrané sumy vyplácajú Únii. Štát teda koná ako nástroj inštitúcií Európskej únie. Táto skutočnosť vytvára osobitnú väzbu medzi vnútroštátnymi orgánmi a rozsudkom, ktorým bolo zrušené antidumpingové nariadenie, a posilňuje požiadavku, aby súd zohľadnil judikatúru Súdneho dvora vydanú v tejto oblasti, ako aj vykonávacie kritériá odvodené od článku 266 ZFEÚ“.

91. Za týchto okolností, keď sa prekrývajú oblasti právomoci orgánov verejnej moci, ktoré sa podieľajú na procese stanovovania, správy a výberu antidumpingových ciel, je podľa môjho názoru ťažké vylúčiť možnosť, že postup Komisie po vydaní rozsudku o zrušení (alebo prejudiciálneho rozsudku o určení neplatnosti) antidumpingového nariadenia ovplyvní postup vnútroštátnych colných orgánov.

92. Tak žiadosť o vrátenie antidumpingového cla zaplateného bez právneho dôvodu, ako aj jeho predchádzajúce vyčíslenie sú založené na tom, ako toto clo predtým stanovila Komisia. Skutočnosť, že ide o plnenie bez právneho dôvodu, je nerozlučne spojená s neexistenciou právneho základu, teda s neplatnosťou, a to buď konkrétneho aktu, ktorým bolo clo vyčíslené, alebo právneho aktu, na základe ktorého bolo clo stanovené. V prejednávanej veci ide o tento druhý prípad.

93. Je pravda, že Súdny dvor vo svojej judikatúre⁵⁴ stanovil jednoznačnú zásadu, že daňovník, ktorý bez právneho dôvodu zaplatil peňažné sumy vybrané v rozpore s právom Únie, má nárok na ich vrátenie.

⁵⁰ Rozsudok zo 14. júna 2016 (C-361/14 P, EU:C:2016:434).

⁵¹ Treba tiež spomenúť rozsudok z 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal Luxembourg a i. (C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190, bod 63), v ktorom sa uvádza, že „v súlade so zásadou spoločnou pre právne systémy členských štátov, ktorá pochádza až z rímskeho práva, je potrebné v prípade zmeny právnej úpravy zabezpečiť, s výnimkou vyjadrenia opačnej vôle normotvorcu, kontinuitu právnych štruktúr“.

⁵² Súčasťou hlavy 1 všeobecného rozpočtu Únie na rozpočtový rok 2016 (Ú. v. EÚ L 48, 2016, s. 1) s názvom „Vlastné zdroje“ (s. 36) je kapitola 12, ktorá upravuje „clá a ostatné poplatky uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) rozhodnutia 2007/436/ES, Euratom“ a ktorá spolu s clami stanovenými v Spoločnom colnom sadzovníku zahŕňa „ďalšie už zavedené clá alebo clá, ktoré zavedú inštitúcie Európskej únie v rámci obchodu s tretími krajinami“.

⁵³ C-365/15, EU:C:2016:663, bod 65.

⁵⁴ Rozsudky z 8. marca 2001, Metallgesellschaft a i. (C-397/98 a C-410/98, EU:C:2001:134); z 12. decembra 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation (C-446/04, EU:C:2006:774); z 19. júla 2012, Littlewoods Retail a i. (C-591/10, EU:C:2012:478); z 27. septembra 2012, Zuckerfabrik Jülich a i. (C-113/10, C-147/10 a C-234/10, EU:C:2012:591), a z 18. apríla 2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250).

94. Pojem „bez právneho dôvodu“ treba v tomto prípade konkretizovať v spojení s výrokom a odôvodnením rozsudku, ktorým bolo nariadenie č. 1472/2006 a vykonávacie nariadenie č. 1294/2009 vyhlásené za neplatné. Ak boli tieto nariadenia – ako som už uviedol – zrušené z dôvodu, že Komisia stanovila antidumpingové clo bez toho, aby individuálne preskúmala žiadosti vyvážajúcich výrobcov o THZ a IZ (preskúmala len vzorku), k predmetnej nezákonnosti došlo v konkrétnom okamihu počas konania a podľa už citovanej judikatúry bolo možné odstrániť túto nezákonnosť.

95. V zásade je teda opodstatnené opätovne otvoriť konanie v okamihu, keď došlo k nezákonnosti, ako to urobila Komisia. Porušila táto inštitúcia článok 236 colného kódexu tým, že vnútroštátnym orgánom určila čakaciu lehotu s cieľom overiť, či treba vrátiť sumy zaplatené bez právneho dôvodu?

96. Myslím si, že nie. Vzhľadom na znenie rozsudku, ktorým boli predmetné nariadenia vyhlásené za neplatné, v skutočnosti nebolo známe, či išlo o sumy zaplatené „bez právneho dôvodu“. Súdny dvor rozhodol o postupe, ktorý predchádzal prijatiu rozhodnutia, ale nie o vecnej stránke tohto rozhodnutia (teda o výške splatného antidumpingového cla).

97. Na vyriešenie týchto nejasností, o ktorých sa ešte nerozhodlo, musí Komisia obnoviť konanie v okamihu, keď došlo k nezákonnosti, a preskúmať žiadosti každého vývozcu o THZ a IZ. Kým prebieha toto konanie, podľa môjho názoru je opodstatnené, aby vnútroštátne orgány nevydávali vlastné rozhodnutia až do vydania rozhodnutia Komisie. Dovtedy nemôžu s istotou vedieť, či, resp. do akej miery bolo antidumpingové clo zaplatené bez právneho dôvodu.⁵⁵

98. Z pohľadu dovozcov, ktorí žiadajú o vrátenie cla, je nesporné, že títo dovozcovia nebudú môcť nakladať s finančnými prostriedkami, o vrátenie ktorých žiadajú, kým Komisia nedokončí predmetný postup. Ako však konštatoval Súdny dvor⁵⁶, „ak sú dovozné clá vrátane antidumpingových ciel vrátené z dôvodu, že boli vybraté pri porušení práva Únie, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, členské štáty majú povinnosť vyplývajúcu z práva Únie zaplatiť osobám podliehajúcim súdnej právomoci, ktoré majú právo na vrátenie, príslušné úroky, ktoré plynú od dátumu zaplatenia vrátených ciel týmito osobami“.

99. Z prerušenia postupu teda nevyplýva dovozcovi žiadne *skutočné* riziko, lebo ak sa následne určí, že dovozné clo bolo „vybraté pri porušení práva Únie“, pri jeho vrátení sa budú musieť vyplatiť úroky od dátumu jeho zaplatenia až do jeho vrátenia, čo je náhradou za akékoľvek omeškanie.

100. Napokon, ak sa rozhodnutie o prerušení postupu na dosiahnutie vrátenia cla skúma z hľadiska zásady proporcionality, zastávam názor, že neodporuje tejto zásade. Alternatívou bolo vrátiť tieto sumy a po preskúmaní žiadostí o THZ a IZ ich prípadne opäť vybrať. Zdôrazňujem, že považujem za vhodnejšie zachovať *status quo*, pokiaľ je (prípadná) plná náhrada straty možnosti nakladať s finančnými prostriedkami až do vydania rozhodnutia Komisie zabezpečená vznikom nároku na úroky.

4. O rozsahu skúmania žiadostí o THZ a IZ a časovej pôsobnosti vykonávacieho nariadenia 2016/223

101. Komisii sa vytýka, že vo vykonávacom nariadení 2016/223, skúmala len žiadosti o THZ a IZ, ktoré podali niektorí vyvážajúci výrobcovia, a nie žiadosti všetkých vyvážajúcich výrobcov, čo môže predstavovať porušenie vykonávaného rozsudku.

⁵⁵ Samotný vnútroštátny súd v bode 40 svojho rozhodnutia zrejme predvídal toto riešenie, keďže poukázal na to, že na opätovné uloženie antidumpingového cla by stačilo posúdiť žiadosti o THZ a IZ na základe článku 2 ods. 7 písm. c) nariadenia č. 384/96, pričom v zásade nebolo potrebné nové nariadenie, pretože spracovať by sa museli už len príslušné žiadosti, ktoré má Komisia už k dispozícii.

⁵⁶ Rozsudok z 18. januára 2017, Wortmann (C-365/15, EU:C:2017:19, výrok).

102. S touto argumentáciou nesúhlasím. Keď Komisia začne prešetrovanie, ktoré sa týka len žiadostí, ktorých obsah by mohol ovplyvniť dovozcov, ktorí požiadali o vrátenie antidumpingového cla, riadi sa opodstatnenými praktickými dôvodmi. V konkrétnom prípade, ktorého sa týka prejudiciálna otázka, by bola táto námietka relevantná, ak by vykonávacie nariadenie 2016/223 bránilo zaradeniu žiadostí o THZ a IZ, ktoré podali vývozcovia obuvi, ktorú kúpila spoločnosť Deichmann, do posudzovania, čo nie je prejednávaný prípad.

103. Porušuje vykonávacie nariadenie 2016/223 zásady právnej istoty a zákazu retroaktivity (na ktorých je založený tak článok 10 základného antidumpingového nariadenia z roku 1996, ako aj článok 10 základného antidumpingového nariadenia z roku 2009) alebo pravidlo premlčania obsiahnuté v článku 221 ods. 3 colného kódexu?⁵⁷

104. Domnievam sa, že nie. Ako som už zdôraznil, judikatúra Súdneho dvora pripúšťa, aby inštitúcie opätovne otvorili konanie, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o neplatnosti, pod podmienkou, že sa uplatnia právne predpisy platné v čase, keď nastali skutkové okolnosti, že sa dodrží procesný postup platný v čase vydania nového aktu a že inštitúcia má v tom čase príslušnú právomoc.

105. Retroaktivita by znamenala, že na právny stav, ktorý už vznikol, by sa uplatnil neskorší predpis. Nie je to tak, lebo uplatniteľnými predpismi sú práve tie, ktoré boli platné v čase, keď nastali skutkové okolnosti, a sadzby splatného antidumpingového cla sa nezmenili. Zostáva už len rozhodnúť, či sa v súlade s týmito predpismi príslušné clo má stanoviť podľa jednej (všeobecnej) alebo druhej (zníženej) colnej sadby v závislosti od postavenia vývozcu, ktorý požiadal o priznanie THZ o IZ. Konečný výsledok bude vyjadrený v podobe rozdielu, ktorý v prípade, ak je kladný pre dovozcu, mu udeľuje nárok na jeho vrátenie bez straty hodnoty, keďže sa k nemu pripočítajú príslušné úroky odo dňa platby uskutočnenej bez právneho dôvodu.

106. Pokiaľ ide o premlčanie, situácia je podobná ako v prípade skúmania uplatniteľnosti článku 236 colného kódexu v súvislosti s vykonávaním rozsudku. Otvorením diskusie o platnosti nariadení, na ktorých bolo založené stanovenie antidumpingového cla, nastala nevyriešená situácia. Vyčíslené clo záviselo od rozsudku, ktorý sa vydá. Po vydaní rozsudku má jeho obsah vplyv na všetky tieto situácie, ktoré boli dovtedy dočasné a ktoré treba preskúmať a prispôsobiť tomuto rozsudku.

107. Tento dočasný stav je vyvážený pre obe strany. Dovozcovia sa odvolávajú na článok 221 ods. 3 colného kódexu s cieľom obmedziť výkon právomocí Komisie a vnútroštátnych orgánov na obdobie troch rokov uvedené v tomto ustanovení. Ak by sa však pripustil ich názor, ako tvrdí spoločnosť Deichmann, tiež by bolo možné namietat, že uplynutím času zanikol ich nárok domáhať sa vrátenia cla zaplateného bez právneho dôvodu, keďže uplynula trojročná lehota stanovená v článku 236 ods. 2 colného kódexu. Automatické uplatňovanie lehôt bez ohľadu na pozastavenie ich plynutia v dôsledku súdnych a správnych konaní by zmarilo účinnosť rozsudkov, lebo v dôsledku uplynutia času by boli nevykonateľné vo všetkých prípadoch, v ktorých by rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť po uplynutí uvedenej lehoty.

⁵⁷ Na pojednávaní spoločnosť Deichmann zdôraznila, že možnosť uložiť antidumpingové clo zanikla 31. marca 2011. Treba však vziať do úvahy, že upravené sumy cla sa vzťahujú na dovozy uskutočnené pred týmto dátumom. Nezačali sa nové konania týkajúce sa určenia antidumpingového cla, ale vzhľadom na to, že právne akty, na základe ktorých boli určené sumy cla v minulosti (nariadenie č. 1472/2006 a vykonávacie nariadenie č. 1294/2009), boli napadnuté žalobou a zrušené, dochádza len k úprave týchto aktov s cieľom odstrániť nezákonosti konštatované rozsudkom.

108. Je pravda, že – ako sa uvádza v návrhu na začatie prejudiciálneho konania – Rada vykonávacím rozhodnutím z 18. marca 2014⁵⁸ zamietla návrh vykonávacieho nariadenia na vykonanie rozsudku Brosmann predložený Komisiou.⁵⁹ Toto rozhodnutie bolo založené na článku 221 ods. 3 colného kódexu a na odmietnutí údajného opätovného uloženia cla so spätnou účinnosťou.

109. Domnievam sa však, že Komisia nie je viazaná uvedeným rozhodnutím Rady, pokiaľ Komisia získala rozhodovaciu právomoc, lebo vtedajšia situácia sa líši od súčasnej. Ako vyplýva z odôvodnenia 10 vykonávacieho nariadenia 2016/223, vtedy bolo rozhodujúce, že príslušné colné orgány vrátili clo na základe článku 236 colného kódexu, zatiaľ čo v tomto prípade k tomuto vráteniu nedošlo.

110. Pokiaľ prebiehajú súdne konania týkajúce sa platnosti antidumpingových nariadení, nemožno hovoriť o porušení právnej istoty. Došlo k verejnému oznámeniu existencie sporu, z ktorého vyplývalo, že určenie výšky cla závisí od výsledku príslušných konaní.⁶⁰

5. O postupe a dôkazoch na rozhodnutie o žiadostiach o THZ a IZ

111. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sú spochybnené určité aspekty súvisiace s postupom posudzovania a dokazovaním žiadostí o THZ a IZ.

112. Podľa môjho názoru však ide o predčasné tvrdenia. Ako som už uviedol, vykonávacie nariadenie 2016/223 má pripraviť⁶¹ postup skúmania žiadostí o THZ a IZ, ktoré pôvodne neboli posúdené. Diskusia o podmienkach, za ktorých sa uskutoční tento postup, a o väčších či menších ťažkostiach s dokazovaním, ktoré sa v ňom vyskytnú vzhľadom na čas, ktorý uplynul od podania týchto žiadostí, bude môcť byť predmetom prípadných konaní o žalobách smerujúcich proti neskorším vykonávacím nariadeniam.⁶²

113. V týchto neskorších vykonávacích nariadeniach – ktoré už boli uverejnené –⁶³ Komisia „opätovne zaviedla“ konečné antidumpingové clo po preskúmaní žiadostí všetkých vyvážajúcich výrobcov, tvrdení dotknutých podnikov a dôkazov založených v spise. Otázku, či Komisia dospela k uvedenému konečnému výsledku postupom, ktorý bol v súlade s právom, možno vyriešiť až po preskúmaní príslušného postupu, ktorý viedol k prijatiu týchto nových vykonávacích nariadení.

58 Vykonávacie rozhodnutie Rady 2014/149/EÚ z 18. marca 2014, ktorým sa zamietá návrh vykonávacieho nariadenia, ktorým sa opätovne ukladá konečné antidumpingové clo a s konečnou platnosťou sa vyberá dočasné clo uložené na dovoz určitej obuvi so zvrškom z usne s pôvodom v Čínskej ľudovej republike a vyrobenej spoločnosťami Brosmann Footwear (HK) Ltd, Seasonable Footwear (Zhongshan) Ltd, Lung Pao Footwear (Guangzhou) Ltd, Risen Footwear (HK) Co Ltd a Zhejiang Aokang Shoes Co. Ltd (Ú. v. EÚ L 82, 2014, s. 27).

59 Rozsudok z 2. februára 2012, Brosmann Footwear (HK) a i./Rada, C-249/10 P, EU:C:2012:53.

60 Komisia prostredníctvom oznámenia uverejneného v *Úradnom vestníku Európskej únie* (Ú. v. EÚ C 295, 2013, s. 6) oznámila, že sa rozhodla obnoviť antidumpingové konanie v okamihu, keď došlo k nezákonnosti, a preskúmať, či v prípade žiadateľov v období od 1. apríla 2004 do 31. marca 2005 prevládali trhovohospodárske podmienky, pričom vyzvala dotknuté strany, aby sa prihlásili.

61 Na pojednávaní Komisia uviedla, že cieľom vyžiadania informácií od colných orgánov bolo len určiť, ktorí vyvážajúci výrobcovia boli dotknutí. To umožnilo preskúmať dokumentáciu predloženú všetkými týmito vyvážajúcimi výrobcami v ich pôvodných žiadostiach o THZ a IZ a zabrániť omeškaniu, ktoré by spôsobilo posudzovanie prípadov, v ktorých neboli podané žiadosti o vrátenie cla.

62 Všeobecný súd prejednáva žalobu vo veci T-154/17, ktorú podala spoločnosť Deichmann proti vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2016/2257 zo 14. decembra 2016, ktorým sa opätovne ukladá konečné antidumpingové clo a s konečnou platnosťou vyberá predbežné clo uložené na dovoz určitej obuvi so zvrškom z usne s pôvodom v Čínskej ľudovej republike a vyrobenej spoločnosťami Chengdu Sunshine Shoes Co. Ltd., Foshan Nanhai Shyang Yuu Footwear Ltd. a Fujian Sunshine Footwear Co. Ltd. a ktorým sa vykonáva rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-659/13 a C-34/14 (Ú. v. EÚ L 340I, 2016, s. 1).

63 Pozri poznámku pod čiarou 21.

VI. Návrh

114. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem odpovedať na otázku, ktorú položil Finanzgericht Düsseldorf (Finančný súd Düsseldorf, Nemecko), takto:

Na základe preskúmania prejudiciálnej otázky nebola zistená žiadna skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2016/223 zo 17. februára 2016, ktorým sa stanovuje postup na posudzovanie určitých žiadostí o trhovohospodárske zaobchádzanie a individuálne zaobchádzanie zo strany vyvážajúcich výrobcov z Číny a Vietnamu a vykonávanie rozsudku Súdneho dvora v spojených veciach C-659/13 a C-34/14.